

GEZIEN EN GEHOORD WORDEN.....

De basis van vertrouwen krijgen en vertrouwen geven.....

Al 25 jaar presentiewerk in de buurten van de gemeente Heerlen

INHOUDSOPGAVE

Pagina

- 2. Inhoudsopgave**
- 3. Voorwoord**
- 4. Inleiding**
- 5. Personele wisseling**
- 12. Afronding Beleidsplan 2020 - 2022 - resultaten**
- 14. Ontwikkeling Beleidsplan 2023 -2025 - uitdagingen**
- 16. Bestuur**
- 17. Werkterrein, missie, visie en kernwaarden**

Bijlage

25 jaar Presentiewerk in vogelvlucht

Samenstelling en bijdragen jaarverslag:

Iris Dingemans, Fien Cruts, Matth Gubbels, Aloys de Haan, Gijs den Boer

Redactie: Ger Ramaekers

VOORWOORD

Voor u ligt het jaarverslag 2022 van de Stichting Wijkpresentie Parkstad Limburg. We kijken nog een keer om, naar het jaar dat voorbij is. Een bijzonder jaar voor velen en zeker voor onze stichting. Zoals het zich laat aanzien zeiden we vaarwel tegen de coronapandemie die velen raakte in de dagelijkse activiteiten. Ook op het werk van de stichting had dit een grote impact. 2022 was ook het jaar dat we afscheid namen van Fien Cruets, presentiewerker bij uitstek en feitelijk het gezicht van de stichting. We verwelkomden Iris Dingemans als haar opvolgster. We namen echt afscheid van Ton van Gestel, die jarenlang voorzitter was van Wijkpastoraat Vrank, de voorloper van onze stichting, en daarna nog als bestuurslid. Ook het adviserend bestuurslid pastoor Janssen nam afscheid. We verwelkomden Aloys de Haan als nieuw bestuurslid.

We vierden met een aansprekend symposium het 25 jarig bestaan van de stichting, inclusief voorganger. Daarin werd nog eens verteld wat presentiewerk kan betekenen voor mens en maatschappij, maar luisterden we ook naar positieve verhalen van mensen die aangaven wat presentiewerk heeft gedaan met hun leven. Uiteraard ontbrak een terugblik op de zilveren periode niet.

2022 was ook het jaar waarin de samenwerking “op de Hoek” geformaliseerd werd met als thuishaven de Evangelisch Lutherse kerk in Heerlen.

2022 was aldus een jaar met veel veranderingen, wat echter onverminderd bleef was het presentiewerk, waarbij zonder vooroordelen mensen worden benaderd, waar luisteren belangrijker is dan het vormen van een mening, waar gewerkt wordt aan onderling vertrouwen, waar we er gewoon zijn voor armen, eenzamen, verslaafden, mensen die het niet meer zien zitten, die de weg kwijt zijn in onze technocratische samenleving, die geen vertrouwen meer hebben in reguliere instanties. We doen dat omdat we vinden dat elke mens telt en in onze maatschappij niemand uit de boot mag vallen. Zo treden we ook na 25 jaar de toekomst tegemoet.

Wat we in 2022 deden? U leest het op de volgende pagina's. Het is niet enkel een opsomming van feiten maar vooral ook een weergave van verhalen uit de praktijk.

Tot slot wil ik dit voorwoord eindigen met woorden van dank aan allen die het presentie werk in Parkstad mogelijk maken. Dat zijn zij die de stichting het afgelopen jaar financieel ondersteunden, de instanties die met ons samenwerkten, onze medewerkers en vrijwilligers zonder wie de stichting geen bestaansrecht zou hebben. Zo hoop ik dat het jaarverslag voor u als lezer een bron van inspiratie mag zijn.

Harrie van Beers
voorzitter.

INLEIDING

Dit jaar nam Fien Cruts begin april afscheid omdat ze de pensioengerechtigde leeftijd bereikte. Tijdens vele jaren was zij er voor mensen die zij ontmoette. Zij maakte de woorden: 'Ik zal er zijn' waar met haar tomeloze inzet.

Eens omschreef Fien haar werk zo:

“Alles begint met aandachtig luisteren..... Als presentiewerker vertrek je vanuit de mensen zelf. Ze vertellen je wat ze nodig hebben, wat ze willen, wat ze kunnen, waar ze staan. Ons contact verplicht mensen tot niets. Ons contact is onvoorwaardelijk. We steunen ze, daar waar gewenst, om vat en regie op hun leven te krijgen. Ieder contact is uniek. Beetje bij beetje, ieder op zijn eigen tempo. Mens naast mens. De mens wordt geaccepteerd zoals hij is, maar daarom hoef je zijn gedrag nog niet goed te keuren. We zoeken samen naar manieren om het leven weer op de rails te krijgen. Je kan veel bereiken wanneer er een vertrouwensrelatie is tussen jou en steun vragende. Om zo'n relatie op te bouwen is tijd nodig. De mensen in de wijken zijn niet altijd klaar om meteen grote stappen te zetten. Hoeveel tijd staat van tevoren niet vast. Dat wekt vertrouwen. Er is geen tijdsdruk. Beetje bij beetje leer je hun leefwereld begrijpen. Van daaruit probeer je samen een brug te bouwen tussen de mens, zijn omgeving en de maatschappij. Het begint vaak met gesprekken over alledaagse dingen. Vaak zijn er financiële problemen. We ondernemen iets samen om van daaruit te zoeken naar raakvlakken en positieve dingen in het leven. We richten ons op heel de mens, niet alleen op de arme, op de verslaafde of de eenzame mens. Door de ruimte die je als presentiewerker hebt om je werk in te vullen, kan je perfect inspelen op wat op dát moment belangrijk is: een huisbezoek, een telefoontje, een formulier samen invullen, samen naar een instantie gaan enz. Als presentiewerker ben je soms een stem van de mensen in de wijken naar de maatschappij - gemeente, instanties en instellingen - toe. In de loop der jaren heeft het presentiewerk een uitgebreid netwerk opgebouwd. En ben je bij instanties en instellingen bekend geworden als diegene die werkelijk contact hebt met wijkbewoners. Dit werkt wederzijds: instanties krijgen informatie over wat het presentiewerk signaleert aan de zijanten van de samenleving. Beleid kan daardoor beter worden afgestemd. Dit komt iedereen ten goede. Niet alleen de hulpvragers, maar de hele maatschappij. De wijkbewoners die ons om steun vragen, staan vaak onder enorme stress door wat ze meegemaakt hebben of meemaken. Bij de officiële instanties waar ze naar toe moeten, heeft men, door de strikte agenda, niet de tijd om echt naar hun verhaal te luisteren en er rekening mee te houden. Ze krijgen vaak als reactie dat ze niet mee willen werken en dat de situatie waarin ze beland zijn hun eigen schuld is. Het resultaat is vaak dat mensen afhaken en elke vorm van zorg mijden. Daarmee zijn de mensen niet geholpen. Als presentiewerker heb je geen agenda, je neemt de tijd om aandachtig elk verhaal aan te horen en mee te beleven. Van daaruit wordt naar de rode draad gezocht die iemands leven beheerst. Als presentiewerker ben je iemand waarbij je terecht kan met je vragen, je problemen, met je eenzaamheid. Je bent dikwijls de eerste persoon waaraan ze hun goede of slechte nieuws kwijt kunnen. Je ondersteunt hen op vele gebieden: financiën, huisvesting, middelen voor levensonderhoud enz. Maar ook voor kleine dingen zoals een appje sturen naar een vriend die jarig is. Daarmee kan je iemand een heel goed gevoel geven en dat geeft ons ook weer energie om zo verder te gaan”. **Fien Cruts**

PERSONELE WISSELING

Per 1 mei nam Iris Dingemans het werk van Fien Cruts over als presentiewerker. Iris had al in 2020 voor onze stichting een onderzoek gedaan naar de ontmoetingsmogelijkheden in de wijken van Heerlen-Noord. Daarna heeft ze in 2021 meegewerkt aan de uitwerking van de Impacttool (resultaten zijn in het jaarverslag 2021 gepubliceerd) en de activiteiten in 'Op de Hoek'.

Dit schrijft Iris Dingemans over haar werk in 2022:

Present zijn

“De Stichting Wijkpresentie Parkstad werkt volgens de presentiebenadering. Een aantal belangrijke kenmerken van presentie zijn dat je werkt vanuit de relatie, dat je zo onbevangen mogelijk naar de ander kijkt, dat je aansluit en afstemt op wat de ander aandraagt en bezighoudt en trouw en nabij blijft met liefdevolle aandacht.

In de praktijk betekent dat dat je buurtbewoners ontmoet en met ze het gesprek aangaat. Dat kan zijn op huisbezoek, in het inloophuis 'Op de Hoek', op straat. Of je trekt met ze op door met hen naar de dokter, de school, de gemeente enz. te gaan. Je weet van te voren niet waarover het gesprek zal gaan en wat je voor ze kan betekenen. Dit zijn twee kenmerken van de presentiebenadering: 'ongedwongen' en 'open taak'. Je schept ruimte waarbinnen de buurtbewoner zich durft te laten zien. Binnen die ruimte kan hij/zij ontdekken wat hij/zij eigenlijk wil zeggen of vragen of wie hij/zij zou willen zijn. Je leert zo wat je te doen staat. Wat is mijn taak hier en welk appèl voel en beantwoord ik hier? Het centrale begrip hierin is relationaliteit. In de presentiebenadering betekent dit dat zowel de buurtbewoner als de presentiewerker zich laten zien en een eigen inbreng hebben. Daarbij hoeven wij het niet altijd met elkaar eens te zijn en kan er wel eens een confrontatie plaatsvinden. Maar, ook al keur je iemands denken en doen niet goed, wil dat niet zeggen dat je hem/haar als persoon afwijst. Hij of zij wordt altijd erkend.

Wij hebben te maken met mensen uit diverse culturen, van verschillende leeftijden, van verschillende afkomst, met verschillende gewoontes en lichamelijke mogelijkheden. Ze hebben allemaal een eigen verleden, een eigen verhaal en eigen verwachtingen voor de toekomst. Ik werk nu twee jaar als presentiewerker bij de Stichting Wijkpresentie en trek met een aantal mensen een eindje op en mag de dingen die zij meemaken meebeleven. Wat ik voor mensen kan betekenen is heel divers. Praktische dingen zoals boodschappen voor iemand doen, een formulier invullen, instanties bellen, meegaan naar het ziekenhuis, de gemeente of de school enz. Voor anderen ben ik iemand waarbij je je verhaal kwijt kan en je hart kan luchten, vaak omdat ze eenzaam zijn en geen netwerk hebben.

Ik hoop in de toekomst de relaties nog meer te verdiepen om zodoende nog meer voor de mensen te kunnen betekenen.

Presentiewerk in de wijken

Contacten met andere professionals

Via de buurtbewoners krijgen we te maken met een netwerk van instanties: uitkeringsinstanties, welzijnsteams, woningbouwverenigingen, gezondheidsinstellingen enz. We komen in ons werk veel andere professionals tegen, zoals medewerkers van de Sociale Buurtteams, de woningcorporaties en Veilig Thuis, de wijkagent, de praktijkondersteuner van de huisarts, de Intern Begeleider op school of jeugdzorg. Samen met deze professionals proberen we te zoeken naar wat goede zorg is in elke specifieke situatie. Als presentiewerker staan wij daarbij zij aan zij met de buurtbewoners.

Veilig Thuis

Veilig Thuis bestaat uit een deskundig team van medewerkers, gedragswetenschappers en vertrouwensartsen. Je kunt hier terecht met zorgen over jezelf, je partner of kind of iemand anders uit je omgeving. Ze staan klaar om je zorgen te bespreken, je van advies te voorzien en eventueel er een melding op te maken. Veilig Thuis heeft de maatschappelijke opdracht om burgers te adviseren en te beschermen, door een melding van huiselijk geweld of kindermishandeling te onderzoeken.

De energie-armoede

De energiecrisis treft de een harder dan de ander. Mensen in de wijken kampen met zorgen over de energierekening. De huizen zijn vaak slecht geïsoleerd. Ze houden deuren en ramen potdicht. Er ontstaat dan vaak vocht en schimmel in huis. De hoge inflatie heeft de kosten van levensonderhoud omhoog gejaagd en mensen hebben moeite om rond te komen. In acute gevallen kunnen we ze incidenteel tegemoetkomen met een boodschappen bon, maar daar los je hun problemen niet mee op.

Het is triest. Er bellen steeds meer mensen voor een boodschappen bon.

Bij de aanvraag voor de energietoeslag bij de gemeente komt voor de mensen heel wat kijken.

Het is belangrijk voor mezelf vast te stellen in welke mate ik hand- en spandiensten voor mensen verleen. Te veel hulp kan ertoe leiden dat mensen afhankelijk worden, terwijl net het streven is dat mensen zichzelf zoveel mogelijk moeten zien te redden, wat goed is voor hun gevoel van eigenwaarde.

Inloophuis 'Op de Hoek'

Ons inloophuis 'Op de Hoek' biedt een plaats voor mensen die af en toe graag een plek zoeken waar ze gezien en gehoord worden. Gewoon een plek waar ze kunnen zijn en waar men er onvoorwaardelijk voor hen is. Hier ontmoeten mensen elkaar, kunnen samen lunchen en activiteiten doen of gewoon een praatje maken bij een kopje koffie, om de eenzaamheid te ontvluchten of om er eens uit te zijn. Er ontwikkelen zich initiatieven om elkaar onderling te helpen met zaken zoals het omgaan met computers en smartphones en

elkaar met raad en daad bijstaan. Mensen kunnen er terecht om formulieren in te vullen en zelfs voor herstelnaaiwerk. Als presentiewerker ben ik aanwezig om mensen terzijde te staan indien zij daar behoefte aan hebben.

Bezoekers kunnen, als ze dat willen, als vrijwilliger meewerken in het inloophuis. We kijken naar de kwaliteiten en mogelijkheden van de mensen en helpen hen zo te groeien in eigen kracht. Mensen mogen groeien en in een beschermde omgeving hun talenten ontdekken.

De stichting heeft negen vaste vrijwilligers en daarnaast een aantal vrijwilligers waar je als dat nodig is een beroep op kan doen. Vijf van de vrijwilligers zijn tevens gast bij ons.

Het inloophuis heeft vaste openingstijden met een vast programma.

Op maandagmorgen bereiden mensen een gezonde maaltijd, die dan verdeeld wordt onder mensen in hun omgeving die het financieel niet breed hebben of oudere mensen die niet meer in staat zijn om zelf te koken. Het doel is gezond leren koken met verse ingrediënten tegen lage kosten en tegelijkertijd je eigen sociale netwerk opbouwen en versterken. Ook kijken de mensen die de maaltijden rondbrengen of degenen die de maaltijd ontvangen, hulp nodig hebben en geven dat door aan de presentiewerker.

Op de woensdagmorgen hebben wij kunstworkshops. Mensen kunnen zich opgeven voor sieraden maken, macramé enz. Er komen ook mensen die liever een spelletje doen of schilderen, dat kan natuurlijk ook. Er is dan ook een vrijwilligster aanwezig die kledingherstelwerk kan doen en mensen leert hoe ze dat zelf kunnen doen. Van 12 uur tot 13 uur wordt er een lunch geserveerd, waarvoor mensen zich kunnen opgeven.

Op donderdagochtend is vrije inloop. Mensen kunnen een kop koffie drinken, een spelletje doen of hulp krijgen bij het invullen van formulieren. Ook kunnen mensen er terecht voor kleine herstelwerkzaamheden aan kleding. Een van de vaste bezoekers op donderdag helpt andere bezoekers om te gaan met computers en smartphones. Ze komen dan met hun tablet of laptop naar 'Op de Hoek'.

Gezond koken op maandag.

(Hoe kun je gezond koken met een klein budget?)

Eenmaal per week komen twee of drie personen in het inloophuis koken. Ze bereiden dan een maaltijd die verdeeld wordt onder de mensen die het het hardst nodig hebben. Meestal gaat het naar 8 gezinnen, afhankelijk van de grootte van de gezinnen. Het komt sporadisch voor dat jonge mensen met een groepje kookt dat geen geld heeft en wachten op de uitkering. De mensen die koken komen uit verschillende culturen - Columbia, Afrika, Brazilië, Nederland - en maken een diversiteit aan gerechten klaar. Van tevoren wordt besproken welk gerecht er bereid zal worden en we kijken dan of er naast vlees, ook voldoende groente en fruit gebruikt worden en hoe je dat op de voordeligste manier kan inkopen.

Creatieve activiteit en lunch op woensdag

Op woensdagmorgen is er meestal een kunst workshop. Hieraan nemen 8 tot 10 personen deel. Het is een vaste groep mensen uit diverse culturen, wat het vaak moeilijk maakt om met elkaar te communiceren, maar met handen en voeten lukt het meestal wel. Het is een fijne groep die, voor zover als dat mogelijk is, elkaar probeert te ondersteunen. Sommige moeders nemen hun kinderen mee, die dan wat tekenen, knutselen of spelen.

Een mevrouw doet verstelwerk voor degenen die dat niet zelf kunnen. Dit willen wij later uitbreiden naar de wijk, zodat mensen tegen een minimale vergoeding bijvoorbeeld een zoom in de pantalon kunnen laten naaien.

Twee vaste bezoekers komen om wat te tekenen of te praten, dat vinden ze gezellig. Daarnaast komen er ook mensen gewoon even binnenwandelen voor een kopje koffie een praatje.

Rond het middaguur wordt er een lunch geserveerd. De mensen die aan de ochtendactiviteit deelnemen zijn hiervoor uitgenodigd, maar er komen ook mensen speciaal voor de lunch. Meestal zijn wij met 12 tot 15 personen. Ook de lunch proberen wij gezond te houden door naast soep, broodjes en een ei, ook sinaasappelsap, bruinbrood, een salade en fruit te serveren.

Door de laagdrempeligheid van 'Op de Hoek' komen de mensen niet alleen voor de activiteiten, maar durven ze ook met heel veel vragen te komen op allerlei gebied en komen ze langs met formulieren en briefjes waar ze zich geen raad mee weten.

Kinderactiviteiten op woensdagmiddag

Op woensdag hebben wij activiteiten voor kinderen elders. Na Pasen worden op woensdagmiddag weer activiteiten georganiseerd voor kinderen 'Op de Hoek'.

Vrije inloop op donderdagmorgen

Op donderdag is vrije inloop. Mensen kunnen dan een kop koffie komen drinken of een spelletje doen of formulieren laten invullen. Op donderdag wordt ook door twee of drie vrouwen gepeetst. Mensen komen ook met problemen met hun mobieltje of laptop bij een van onze vaste gasten die verstand van zaken heeft. Twee vrouwen komen kleding verstellen. Dit zal zich binnenkort uitbreiden, zodat mensen in de wijk hun kleren kunnen herstellen.

De Lutherse kerk

De Evangelisch Lutherse Kerk Zuid Nederland/ Heerlen zorgde samen met Wijkpresentie voor rugzakjes met sinterklaascadeaus voor zo'n 50 kinderen in de wijken. De kinderen kwamen de rugzakjes 'Op de Hoek' ophalen.

Lief-en-leedgroepjes

Gedurende de coronacrisis zijn de lief-en-leedgroepjes niet bij elkaar geweest. Dat heeft op de deelnemers een behoorlijke impact gehad. Ze misten het even bij elkaar binnenlopen voor een praatje over koetjes en kalfjes bij een kopje koffie.

Het was weer een beetje onwennig toen de groepjes na de coronatijd weer van start gingen. Er zijn vier lief-en-leedgroepjes. Elke groep bestaat uit 4 moeders met kinderen. Sommige moeders hebben drie kinderen, andere zes kinderen. De groepen komen twee keer per maand bij elkaar om met elkaar te praten over allerlei dingen die hen bezighouden, zoals de

opvoeding van de kinderen. Daarnaast koken en eten zij ook samen en worden mensen uit de buurt uitgenodigd om mee te eten. Ze zorgen voor elkaar en staan op een natuurlijke manier voor elkaar klaar. Anderzijds kunnen ook ruzies en roddels enorm escaleren.

Eigenlijk is het één grote familie geworden die de sociale cohesie versterkt.

Kerstdiner

We hebben een gezellig kerstdiner gehad. Helaas had een aantal mensen corona en waren twee mensen geveld door de griep.

Huisbezoeken

Afgelopen jaar hebben wij 98 gezinnen bezocht. Ik heb een aantal bewoners beter leren kennen. Mensen die aanvankelijk stug en onbereikbaar waren gaven, naarmate met de tijd het vertrouwen groeide, uiting aan hun gedachten en gevoelens, waar andere hulpverleners vaak niet aan toekomen. Dat voelt kostbaar.

Een kleine greep uit wat wij tegenkomen:

We hebben ontdekt hoeveel mensen in armoede leven. Elke maand is het weer een uitdaging om rond te komen. Maar armoede is meer dan onbetaalde rekeningen en geldtekort. Mensen schamen zich vaak en zonderen zich af. De armoede blijft dan verborgen. Anderen kunnen de weg niet vinden in de bureaucratische samenleving. Mensen kampen met psychische problemen of hebben geen huisvesting. En dan zijn er nog de vluchtelingen die geen woord Nederlands spreken en hun weg in de Nederlandse samenleving proberen te vinden.

Er is ook nog een kleine onzichtbare groep met vaak grote problemen. Ze zijn al 10 jaar of langer in Nederland zonder verblijfspapieren. Hun netwerk is heel klein, in eigen onderhoud voorzien is moeilijk, terugkeren naar hun land van herkomst is vaak niet mogelijk en opvang is er vaak ook niet. We proberen deze mensen bij een lief-en-leed-groepje te plaatsen.

De volgende tekst vond ik heel toepasselijk op ons werk:

'Presentiebeoefening zoekt de relatie met de ander als de plek om te bepalen wat er gedaan zal worden. Het gaat minder om scores en problemen oplossen dan over gezamenlijk zoeken naar een bevredigende relatie tot het leven – of dat leven nu lukt, vastzit of afloopt.'

Afronding beleidsplan 2020 - 2022 - resultaten

In het kort hierna de belangrijkste organisatieontwikkelingen van de afgelopen drie jaar:

2020

Presentie in Coronatijd

- noodfonds maatregelen voor mensen in de knel
- via allerlei kanalen present zijn bij mensen ivm angst, agressie, depressie, irritatie, gebrek aan voedsel
- afronding onderzoek 'ontmoetingsmogelijkheden in wijken Heerlen Noord
- nieuwe accommodatie inlooppunt opknappen voor inlooppunten in samenwerking met Evangelisch Lutherse Gemeente Zuid Nederland / Heerlen en PKN Parkstad
- start verdere ontwikkeling organisatorische en inhoudelijke samenwerking met Evangelisch Lutherse Gemeente Zuid Nederland / Heerlen en PKN Parkstad
- Lief en leed groepen gesteund inhoudelijk en materieel

2021

- binnen de mogelijkheden van corona organiseren van activiteiten voor vrouwen en kinderen in vernieuwde accommodatie
- installatie stuurgroep samenwerking met Evangelisch Lutherse Gemeente Zuid Nederland / Heerlen en PKN Parkstad en werken aan samenwerkingsovereenkomst en vrijwilligersbeleid.
- verdere inrichting accommodatie 'Op de Hoek'
- werken via Fonds Franciscus aan Fondswervingsbeleid en werken aan eerste rapportage Impactrapport 2021
- participeren in Netwerk Informele Steun Gemeente Heerlen en daar meewerken aan promotie informele steun (zorg en welzijn) gemeente Heerlen
- Contacten met Burgerkracht Limburg inzake project 'Samen Gezond'
- Lief en leed groepen gesteund inhoudelijk en materieel

2022

- opstart begin 2022 van activiteiten na wegebben van corona maatregelen
- vaststelling in locatie samenwerkingsverband naamgeving inlooppunt: 'Op de Hoek'
- vaststelling samenwerkingsovereenkomst 'Op de Hoek'
- vaststelling gezamenlijk vrijwilligersbeleid en vrijwilligersovereenkomsten
- secretariële ondersteuning stuurgroep 'Op de Hoek'

- activiteiten in 'Op de Hoek' start met kookactiviteiten voor mensen in de buurt, creatieve activiteiten voor vrouwen, lunch inloop, vrije inloop en diaconale inloop op zondagmiddag soep met broodje, kinderactiviteiten in de zomer en op woensdagmiddag.
- organisatie van vrijwilligerscursus en werving vrijwilligers
- participatie in ontwikkelingsgroep van het Netwerk Informele Steun gemeente Heerlen om gesprekken aan te gaan met wethouder ivm via visie en missie van Informele zorg en welzijn verdere ontwikkeling van vrijwilligersbeleid van de gemeente Heerlen.
- participatie in regiegroep GMS project van Wonen Limburg, gelieerd aan het ontwikkelingsproject Heerlen Noord.
- verdere begeleiding en deskundigheidsbevordering nieuwe beroepskracht ivm met presentie werkwijze in 'Op de Hoek' en in de wijken.
- Ontwikkeling van het Beleidsplan 2023-2025 met het thema 'Vertrouwen geven, vertrouwen krijgen'.
- meerjaren begroting 2023-2025
- organisatie symposium 25 jaar presentiewerk in gemeente Heerlen door stichting Wijkpresentie Parkstad (en haar voorganger st. wijkpastoraat Vrank)
- Lief en leed groepen gesteund inhoudelijk en materieel

Foto's:

Bijdragen tijdens het symposium '25 jaar Wijkpresentie' respectievelijk van links naar rechts: wethouder Peter van Zutphen namens de gemeente Heerlen, singer-songwriter Jeska Onderwater en Misja Ramakers over presentiewerk in de praktijk.

Ontwikkeling Beleidsplan 2023 -2025 - uitdagingen

De uitdagingen voor de komende jaren beschouwt in 2022:

In welke samenleving leven wij? Eerst wat gedachten:

Onze samenleving stoot mensen af omdat ze niet voldoende mee kunnen komen, ontbindt oude gemeenschappen, legt de lat almaar hoger, wakkert onophoudelijk concurrentie aan, versnelt het leven, verplaatst arbeid over de grens, voert te pas en te onpas marktwerking in en propageert liever idealen als vrijheid, zelfredzaamheid en autonomie dan solidariteit en institutioneel fatsoen.

Andries Baart, de grondlegger van de presentie methodiek heeft de volgende overweging over ‘overbodig voelen’:

“Als je het aankunt, is het misschien prachtig, maar de slachtoffers ervan – een brede onderlaag, aldus Kim Putters, directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau, in zijn boek *Veenbrand* (2019) – zijn onmiskenbaar eenzame mensen, die zich overbodig en verlaten voelen en bij wie het wantrouwen jegens de overheid en de elite gestaag gevoed wordt. Hetzelfde wantrouwen dat momenteel door de stuntelige kabinetsformatie wordt gevoed en dat vakkundig wordt uitgebraat door populistten. Het zijn niet slechts boze burgers die als rijpe appels in hun schoot vallen: het zijn vooral burgers die zich uitgestoten, miskend en verwaarloosd voelen. Dat is wat eenzaamheid ook oproept: ontheemding (zoals Arendt het noemt).

Tegen de achtergrond van de Week tegen eenzaamheid stel ik vast dat het tijd is de andere vormen van eenzaamheid aandacht te geven en kritisch te zijn op de taal en idealen die we daarbij propageren. Het probleem is niet dat we deze of gene variant over het hoofd zouden zien, maar dat een samenleving die politieke eenzaamheid miskent, het risico loopt dat haar sociale weefsel scheurt”.

De doelstelling van onze organisatie voor de komende drie jaar

Wijkpresentie kent al 25 jaar de Multi problematieken van de mensen in de wijken van Heerlen-Noord. Wijkpresentie ziet dat er een groot wantrouwen bij mensen is ten aanzien van de overheden en organisaties. Dit wantrouwen zal stapsgewijs omgebogen moeten worden naar vertrouwen. Voordat je van mensen vertrouwen krijgt moet je het eerst geven. Wijkpresentie zal via haar presentiewerkwijze een bijdrage blijven leveren om mensen te verbinden met de geboden mogelijkheden om hun leven en levenssituatie te verbeteren. Goede en eerlijke communicatie moet kunnen leiden tot meer vertrouwen van de mensen in de wijken in zichzelf en in overheden en organisaties.

Wat zijn de uitdagingen voor onze organisatie

- Ontwikkeling presentie binnen buiten met nieuwe beroepskracht
- Samenwerking en ontwikkeling inloop en activiteiten apart en in gezamenlijkheid in 'Op de Hoek'
- Netwerkontwikkeling en participatie met presentiewerk in het kader van het Heerlen Noord proces
- Nauwere samenwerking binnen 'Op de Hoek' organisatorisch en accommodatie ontwikkeling
- Netwerk participatie in Netwerk Informele Steun Gemeente Heerlen
- Verdere ontwikkeling fondsenwerving in de periode 2023-2025 en daarna in 2026-2028
- Interne bestuurlijke ontwikkeling wat betreft organisatie, taken en verantwoordelijkheden, communicatie, werkgeverschap.

Toni Zenz, *De luisteraar*

**DE KUNST
VAN AANDACHTIG
LUISTEREN....**

JAARVERSLAG 2018 **Stichting WIJKPRESENTIE PARKSTAD**

Wijkpresentiewerker is Fien Cruts

BESTUUR

In 2022 bestond het bestuur van de Stichting Wijkpresentie Parkstad uit:

Dhr. H. van Beers, voorzitter, dhr. G. Ramaekers, secretaris, mevr. A. Dubois, penningmeester pastor M. Gubbels, mevr. S. Vaessen en dhr. A. De Haan (per 15 november) en pastoor W. Janssen is adviserend bestuurslid vanuit het dekenaat Heerlen.

Pastoor Janssen nam eind van het jaar afscheid van het bestuur vanwege te drukke werkzaamheden.

Verder werd het bestuur geadviseerd door Fien Cruets en Iris Dingemans, wijkpresentiewerkers, dhr. G. den Boer (vrijwillig adviseur) met aandacht voor projectontwikkeling en organisatorische processen.

Het bestuur vergaderde in 2021 vijf maal te weten op 2 februari, 13 april, 16 juni, 5 september en 15 november

Naast de vaste agendapunten zoals verslag, stand van zaken financiën, voortgang primair proces/ presentie/activiteiten/project en informatie uit het Netwerk Informele Steun Heerlen, waren er de volgende bespreek- en besluitpunten:

- Jaarverslag en jaarrekening 2021
- Vaststelling begroting 2023
- Ontwikkeling en vaststelling Beleidsplan 2023 - 2025
- Versterking bestuur
- Ontwikkeling van het samenwerkingsproject 'Op de Hoek' samen
- Ontwikkeling Impacttool 'Op de Hoek'
- Ontwikkeling Fondsenwerving beleid en Fondsenwerving 2023-2025
- organisatie van het symposium 25 jaar stichting Wijkpresentie Parkstad

Bestuursleden en adviseurs, namen in 2022 deel aan de volgende overleggen en studiedagen:

- Stuurgroep 'Op de Hoek'
- Netwerk Informele steun gemeente Heerlen
- Diaconaal overleg PKN
- Overleg met het Franciscusfonds
- Overleg met de stichting Tijdig
- GMS regiegroep
- Overleg GGD Gezond Leven

en studiedagen:

- Fondsenwerving beleid van Fonds Franciscus
- Landelijke bijeenkomst ontwikkeling Impacttool van Fonds Franciscus

Werkterrein, missie, visie en kernwaarden

Werkterrein

De wijkpresentiemedewerkers van onze stichting werken nu in de wijken van Heerlen-Noord die de volgende kenmerken hebben:

- Het aantal maatschappelijke kwetsbaren is verhoudingsgewijs hoog.
- Laag geletterdheid, dus het niet-gebruiken van gedrukte en geschreven informatie om te functioneren in deze maatschappij, is verhoudingsgewijs erg hoog.
- Veel mensen zijn eenzaam, ervaren een slechte gezondheid, voelen zich niet veilig in de wijk en hebben een betrekkelijk laag inkomen.
- De sociale cohesie is in deze wijken vrij laag.

Missie

Het versterken van vormen van gemeenschap en initiatieven tot gemeenschappelijke zorg in een sociaal en economisch zwakke wijken door buiten en binnen present te zijn.

Visie

De Stichting Wijkpresentie Parkstad geeft wijkpresentiewerkers opdracht om aanwezig te zijn in wijken om de buurtbewoners te ondersteunen in hun dagelijkse leven en in hun zoeken naar gemeenschap.

In hun contacten en gesprekken met wijkbewoners zullen zij aandacht geven aan zingevende, maatschappelijke en religieuze dimensies die aan het licht kunnen komen in de ontmoeting van mensen met de wijkpresentiewerkers en hun vrijwilligers én tussen de mensen onderling.

In hun zoeken naar gemeenschap, eigen waarde en eigen kunnen, hebben wijkbewoners een kans in hun mens zijn en in hun menselijke waardigheid bevestigd te worden door hun contact met lotgenoten en bondgenoten en door de ondersteuning van mensen die in hen geloven.

Onze kernwaarden

Wij werken vanuit de universele waarden:

Respect, verdraagzaamheid, rechtvaardigheid, gelijkheid, vriendelijkheid, liefde, veiligheid, vrijheid, vertrouwen en eerlijkheid. Daarbij zijn wij geïnspireerd door het principe voortvloeiend uit ons christelijk cultureel erfgoed: 'Je naaste een naaste zijn'.

Gevraagd

Lassers voor het aaneen verbinden van losgeraakte betrekkingen.

Uitslovers die zich meer dan volledig willen inzetten.

Timmerlieden om alles wat los is vast te stutten.

Aangevers die hun gaven gebruiken ten dienste van anderen.

Dragers die bereid zijn de last van een ander mee te helpen dragen.

Krachtpatzers om pal te staan voor wie hen nodig heeft.

Goudsmeden om de draad van vertrouwen weer te herstellen.

Behangers die eens wat anders laten zien.

Kleermakers die het verkeerde met de mantel van de liefde willen bedekken.

Riet Tichelaar

Woensdagochtenden, doen, praten, samen eten

BIJLAGE

25 jaar presentiewerk in vogelvlucht

Hieronder de toespraak van Harrie van Beers tijdens het symposium op 24 november 2022.

Beste mensen,

Graag had ik hier gestaan samen met Ton van Gestel, die gedurende vele jaren voorzitter is geweest van wijkpastoraat De Vrank, de voorloper van de Stichting Wijkpresentie. Door persoonlijke omstandigheden, kan hij hier vandaag niet aanwezig zijn. Jammer, maar we denken aan hem.

Hij was namelijk in 1995 de initiatiefnemer voor de oprichting van het wijkpastoraat. Dit wijkpastoraat was een afscheidscadeau voor Pastoor Latten van de toenmalige Antoniusparochie, die met emeritaat ging. Hij wilde graag dat het sociale werk van broeder Louis Bohté zou worden voortgezet. Deze ging namelijk in Israël werken. Broeder Louis was al vele jaren als vrijwilliger werkzaam bij dak- en thuislozen, verslaafden, zeer kwetsbare gezinnen, vaak eenouder gezinnen, en zorgmijders in het centrum van Heerlen en de wijk Zeswegen.

De grootste uitdaging was om voldoende financiële middelen te verwerven om zo een levensbare organisatie op te richten. Fondsenwerving was een van de eerste zaken die de aandacht van het nieuwe bestuur vroegen. Naast Ton van Gestel waren Math Lemmen en Math Palmen actieve bestuursleden en daarmee mensen van het eerste uur. Dit bestuur werd bijgestaan door enkele deskundigen. Ik noem in dit verband de namen van Paul van Gerven, Martin Jansen, Egon Verbraak en pastor Mattie Jeukens.

Het lobbywerk van het jonge bestuur had succes. Door bijdragen van de Dominicanen, de Zusters van Liefde, de Kleine Zusters van Sint Joseph, Franciscanen en Sint Martinus van Tours werd het benodigde streefbedrag bereikt en kon op 8 december 1997 de notariële akte passeren. De Stichting Wijkpastoraat was een feit.

Het volgende wapenfeit vond twee jaren later plaats toen er een samenwerkings- en subsidieovereenkomst werd gesloten met de Stichting

Open Deur (een stichting met missionair, diaconaal en buurtgericht arbeiderspastoraat) en met het Buro Cliëntentelefoon.

In 1999 trad de eerste wijkpastor aan in de persoon van Toets Zeedzen. Zij werkte vanuit de methodiek van presentie. Deed huisbezoeken en organiseerde activiteiten in het wijkcentrum speciaal gericht op kwetsbare personen en gezinnen, die zij indien nodig ook begeleidde.

In 2003 werd Toets Zeedzen opgevolgd door Fien Cruts. Vanuit de presentiebenadering ging zij op zoek naar mensen in de wijk die hulp en bijstand nodig hadden. In veel opzichten groeide Fien uit tot het gezicht van het wijkpastoraat. De toenmalige aalmoezenier Sociale Werken, Hub Vossen, die een belangrijke adviseur werd, noemde Fien zelfs de Moeder van de wijk. Het Limburgs Dagblad ging nog verder en noemde Fien de Moeder van Heerlen, omdat het werkgebied inmiddels geheel Heerlen-Noord omvatte en enkele omliggende wijken. Nu gaat het niet om Fien, wie haar kent weet dat zij niet graag in het middelpunt staat. Nee het gaat om het werk dat zij verrichte en de respons die daar het gevolg van was. Er kwamen maaltijdgroepen (samen koken en samen eten en zo mensen met elkaar verbinden) het project Huisbezoek kwam tot stand waarbij mensen werden gestimuleerd zich vrijwillig in te zetten voor andere wijkbewoners, er werden kledingdagen georganiseerd waarmee vaak meer dan 100 kinderen van nieuwe kleren werden voorzien. Door deze activiteiten werden steeds meer mensen bereikt. Het aantal hulpvragen nam alleen maar toe. Om mensen te kunnen helpen was het van groot belang om goede relaties op te bouwen en te onderhouden met ambtenaren van de gemeente Heerlen, Alcander (maatschappelijk werk), Thuiszorg, Mee, woningbouwverenigingen, de Vincentiusvereniging, scholen, jeugdzorg, rechtbanken, bewindvoerders, buro Cliëntentelefoon, Mondriaan, pastores en huisartsen. Dat pakte goed uit, want al deze instanties en personen wisten op hun manier zelf contact te zoeken met het wijkpastoraat.

Het werk van het wijkpastoraat en in het bijzonder van Fien Cruts bleef niet onopgemerkt. Wethouder Van Zutphen, oud-gouverneur Bovens en oud-bisschop Wiertz liepen een dagdeel met haar mee en waren onder de indruk. Het werk van Fien Cruts en haar vrijwilligers werd in 2015 beloond met de Dr. Poelsprijs van het Limburgs Diaconaal Fonds, ook was er een nominatie voor "Het Appeltje van Oranje". Enige jaren geleden ontving onze oud-voorzitter Ton van Gestel uit handen van de burgemeester van Heerlen een Koninklijke

Onderscheiding voor het vele bestuurlijke werk dat hij op het sociale vlak verrichtte.

In de loop der tijd zijn ons helaas personen ontvallen die zich op verdienstelijke wijze hebben ingezet voor de stichting. Het voert te ver om al die namen te noemen. Gelukkig zijn we er steeds in geslaagd om de bestuur vacatures in te vullen en ook na de pensionering van Fien Cruts, die nu als vrijwilliger actief voor de stichting blijft, hebben we in de persoon van Iris Dingemans een nieuwe medewerker die vanuit de bevoegdheid van het presentiewerk de taken voortzet en waar mogelijk uitbouwt. De stichting kan daarbij een beroep doen op een kundig adviseur als Gijs den Boer, die vanuit zijn netwerk ons van de nodige informatie voorziet.

Bestuurlijk zijn de uitdagingen van het eerste uur ook nu en in de toekomst dezelfde, namelijk voldoende middelen weten te vergaren om het presentiewerk uit te voeren. Heel blij zijn wij dan ook met bijdragen van diverse stichtingen zoals de Hendrixstichting, Stichting Edmond Beel, Porticus, Kansfonds en het Fonds Fransiscus en niet te vergeten de gemeente Heerlen, de Diaconie van de Protestantse Kerk Nederland Parkstad en de Evangelisch Lutherse Kerk Zuid Nederland/ Heerlen. Voor de eerstkomende jaren lijkt daarmee het werk van de stichting veilig gesteld. Hopelijk geldt dat ook voor de lange termijn. Vanuit onze optiek blijft het van belang het vertrouwen van de mensen waar het om gaat én om in het werk de menselijke maat niet uit het oog te verliezen. Het persoonlijke gesprek, het luisterend oor voor iemand die zijn verhaal kwijt wil, de eenzame mens zien, iemand die niet weet hoe hij een formulier moet invullen helpen, de wanhopige moeder die haar dochter dreigt te verliezen te bemoedigen. Er voor elkaar te zijn, dat is de kern van het presentiewerk nu en in de toekomst. Aan een goede benaderbaarheid blijven we werken. Zo is het de bedoeling dat hier bij de Lutherse kerk een laagdrempelig inlooppunt wordt gerealiseerd, waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en helpen. Vanuit onze christelijke en humanistische inspiratie schrijven we geen mensen af. In de wereld van vandaag gelden nog steeds de woorden die Mattheus eens op schreef: de hongerigen voeden, de dorstigen te drinken geven, vreemdelingen op te vangen, zieken en gevangenen bezoeken en aldus hulpbehoevenden helpen.

Het zijn misschien allemaal mooie woorden, maar veel belangrijker zijn natuurlijk de daden. Om zo het presentiewerk enigszins zichtbaar te maken,

vraag ik drie mensen even naar voeren te komen Isatuh, Djiba en Suzie (zie foto voorpagina)

Isatuh en Djiba, jullie waren van meet af aan betrokken bij een lief- en leedgroepje. Kunnen jullie daar iets over vertellen. Suzie, jij en jouw kinderen hebben al jaren geleden kennisgemaakt met het wijkpastoraat . Hoe kwam dat tot stand en wat heb je eraan gehad.

Hiermee sluit ik mijn bijdrage af. Ik dank u voor uw aandacht.

Aldus Harrie van Beers, voorzitter

Op weg naar een goede toekomst in Heerlen Noord